

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni šte. 38 — Cena oglasom po dogovoru.

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštni čekovni račun št. 11/5092

Leto II. Štev. 10

GORICA DNE 7. MARCA 1946.

Cena L. 4.—

Spokorimo se!

Pelnočni zvon z visokih lin
krepko zaklenkal je!
Potihnil glas je violin,
strunar odbrenkal je!

Plesišča in gledišča se
povsod zapirajo,
v odprta pa svetišča se
zemljani zbirajo.

«Kor zreš jih pred seboj,
zapiši med mriče mi
s pepelom tem nočjo!»

(S. Gregorčič)

Tako bi moralo biti. Po norem in
de skrajnosti razbrzdanim pustnem
času, kakršne se zdi, da traja že
več čas od konca vojne sem, bi se
moralo ljudje vsaj na pepelni dan
in v svetem postnem času zresniti.
Spomniti bi se morali, da življenje
ni pustna šala, ampak resna bor-
ba, ki traja vse do smrti. Takoj po
smrti pa pride sodba in Bog bo od
nas vseh brez izjeme zahteval strog
odgovor, kako smo bojevali svoj
življenjski boj. Dolečil nam bo
venec zmage, ako smo ga srečno
dobojevali, ali kraj večne smrti,
ako smo zanemarili boj za nebeško
kraljestvo, ki silo trpi in ga le tisti
izvojujejo, ki silo rabijo, t. j. ki se
resno zanj vojskujejo in ne »kakor
da bi po zraku mahalje«.

V postu se moramo spomniti svoje
smrti, pa tudi trpljenja in smrti
našega Gospoda Jezusa Kristusa,
ki je trpel in umrl za naše zveličanje.
Svoje smrti se moramo
spomniti, da se izvijemo iz objema
naslad in drugih dobrin tega sveta,
ki so nam skrajno nevarne in po-
gubne, ako se večkrat ne spomni-
mo, kako so bežne, ničemerne in
nevredne, da bi se nanje popolno-
ma navezali in da bi ob njih po-
zabljali na dobrine, ki nikdar ne
minejo.

Na Gospodovo smrt in trpljenje
pa se moramo spomniti, da si ne
bomo predstavljali, da je grešniku
možno zveličanje brez trpljenja in
pokore. Če je Kristus toliko pre-
stal zaradi naših grehov, si pač ne
moremo predstavljati, da bi mogli
mi grešniki biti deležni njegove
slave, ako ne bomo najprej deležni
njegovega ponižanja in zadostilne-
ga trpljenja za svoje lastne grehe.

Za nas grešnike gre pot zveličanja
skozi pokoro, t. j. skozi spoznanje
svojih zablod, sprostrenje od njih
ter zadostovanje zanje.

Pa mi zameriš, da te prištevam
h grešnikom?

Veliki svetniki so se imeli za ve-
like grešnike. Veliki grešniki pa se
imajo za velike svetnike, ki ne pri-
znajo na sebi nobenega greha. Ti
vendar nisi tako velik grešnik, tak
zaslepljenec in trdovratnež!

Začel boš v tem postnem času
pogledat v svoje srce in se resno iz-
prašal, kako je s tvojo dušo in ka-
ko si pripravljen na božjo sodbo,
ki morda ne zate ne zame ni več
daleč. Ne prikrivaj si resnice, ampak
povej si odkrito, kako je in
kako je bilo s tvojimi mislimi, be-
sedami in dejanji ter opuščenji danes,
včeraj, preteklo leto, zadnja
leta in vsa leta tvojega življenja.
Ali nisi podoben izgubljenemu si-
nu, ki si napravil vso doto nebeške-
ga Očeta in si zlorabljal v svojo
pogubo vse neštevilne talente, ki ti
jih je dal na pot skozi solzno dolino
v večno domovino?

Ne igraj se, kajti »spomni se, člo-
vek, da si prah in da se v prah
povrneš« — po telesu, medtem ko
bo morala tvoja duša stopiti nemu-
doma pred neizprosne sodnika.

In jokaj, jokaj, kolikor le moreš,
če si velik zločinec v očeh božjih,
če si kdo ve koliko solz iztisnil iz
kdo ve koliko nedolžnih žrtev tvoje
hudobije. Jokaj in kakor David
namakaj s svojimi solzami svojo
posteljo ter kliči h Gospodu: »U-

IZ ŽIVLJENJA CERKVE

Imenovanje novih kardinalov vzbuja pozornost vsega sveta

Pretekli teden je sv. Cerkev preži-
vela v znamenju velikih dogodkov,
ki so se odigrali v Vatikanu. Imeno-
vanje novih kardinalov in z njim
združene slovesnosti so bile dogo-
dek, ki je izzval največjo pozor-
nost ne samo med katoličani, am-
pak tudi med drugoverci in celo
med nasprotniki. Seveda so si ti
zadnji po svoje razlagali papeževa
imenovanja in cerkvene slovesno-
sti, toda že samo dejstvo, da niso
mogli molče mimo njih, priča, da so
bili to dogodki svetovne važnosti.
Ameriški, angleški, francoski, nem-
ški in celo kitajski in avstralski
časopisi so poročali o velikem do-

dku v Vatikanu. Tudi komuni-
stično in socialistično časopisje I-
tije ni moglo mimo teh dogod-
kov, čeprav jih je prikazalo po ve-
čini v svoji strankarski luči. Tudi
ruski časopisi in radio Moskva so
se pečali z imenovanjem novih
kardinalov. Kajpada so papeža zno-
va napadali kot reakcionarja in im-
perialista, ki si išče novih prijate-
ljev v Ameriki in med kapitalisti.
Toda nič za to. Saj vemo, da Mo-
skva drugače govori in pisati ne
more, ker drugačnega jezika ne
pozna. Za položaj Cerkve v svetu
pa je pomenljivo, da morajo prijate-
lji in nasprotniki zavzeti stališče
do nje in ne morejo brezbržno mi-
mo velikih manifestacij njenega
življenja.

Govor sv. očeta

Na tajnem konzistoriju, ki je bil
v ponedeljek 18. febr., je sv. oče u-
radno objavil imena novih kardi-
nalov in jim poslal imenovanja na
njihova stanovanja v Rimu. V sre-
do 20. febr. pa so novi kardinali
javno nastopili, ko jim je sv. oče
dal kardinalski baret v sikstinski
kapeli. Ob tej priliki je novi sirski
kardinal Agagianian v imenu o-
stalih kardinalov nagovoril sv.
očeta. Na njegove besede je papež
odgovoril z važnim in pomenljivi-
m govorom, ki ga je prenašala
tudi vatikanska radio postaja in ki
je vzbudil veliko zanimanje po
vsem svetu.

Sv. oče je najprej pozdravil nove
kardinala, nato pa jih znova opom-
nil na veliki pomen, ki ga ima novi
kardinalski zbor, ki je sedaj postal
živa podoba veseljnosti Cerkve.

Svet se danes bolj kot kdaj prej
ozira na Cerkev. Od nje naj zaje-
ma trdnost in edinstvo. Cerkev vzga-
ja celega človeka, najprej pa nje-
govo notranjost, ko oblikuje v njem
podobo božje ter zavest osebnosti in
zdrave svobode. Toda prazna bi bila
trdnost Cerkve, če bi ji manjkala
uravnovešenost in povezanost po-
dincev v celoto. Prav tako služi
Cerkev dobrobiti vsega človeštva,
ke oznanja med ljudmi enakost vseh
in zahteva, da stavimo v središče
vsega socialnega reda človeka kot
takega. Nadalje je sv. oče pouda-
ril, da je Cerkev popolna in veselj-
na družba. K njej prihajajo vsa
ljudstva, toda tako, da ostanejo
ljudje združeni s svojo zemljo še
naprej in še naprej ohranijo zve-
stebno svoji domovini in običajem
svojih pradedov.

Na tem mestu se je sv. oče usta-
vil in podčrtal resnico, da sloni člo-
veška družba na dveh stebrih, ki
sta družina in država. Družina je
vir in šola življenja, država pa va-
ruh pravice.

Tako pojmovanje je danes zgubi-
lo veljavo. Družina je zgubila svo-
jo življenjsko in vzgojno moč, drža-
va pa se je od svoje strani odrekla
svojemu poslanstvu kot varuhinja
pravice in se spremenila v Levijata-
na, pošast iz starega testamenta,
ki nad vsem gospoduje, ker hoče
vse vzeti zase. Tu in še na drugih

smili se me, Bog, po svoji milo-
srčnosti. Zakaj svojo pregreho
spoznavam in moj greh mi je vedno
pred očmi.»

Pa zadostuj tudi za svoje grehe.
Piva najna pokora je sv. pokora, t.
j. dobra sv. spoved in še kaka pro-
stovoljna pokora po nauku sv. Av-
guština, ki pravi, naj se nihče ne
poda v nevarnost, da bi umrl
brez pokore, četudi se mu zdi, da ni
veliko grešil.

Pusti materialistično življenjsko
modrost, ki je brez prida, že za
srečno življenje na zemlji, a je po-

mestih svojega govora je papež ob-
sodil moderno državo zaradi nje-
nega imperializma in nasilja, ki
grozi, da bo uničilo vsako privatno
inicijativo: država hoče stopiti na
mesto posameznega človeka in vse
sama narediti. To pa je pogrešeno.
Država mora nastopiti tam, kjer
posameznik ne more.

Poleg tega, da je obsodil impe-
rializem moderne države, je sv. oče
še prav posebno poudaril nalogo
Cerkve v tem trenutku.
Z vso odločnostjo mora odbiti od
sebe tisto napačno in ozkosrčno
pojmovanje svoje duhovnosti in
notranjosti, ki hoče zapreti Cer-
kev, slepo in mučasto, med stene
svetišča.

»Cerkev se ne sme zapreti v no-
tranjost svojih svetišč, ne zapustiti
svoje poslanstvo, ki ga je prejela
od božje Previdnosti, da vzgaja
popolnega človeka v vseh njegovih
odnošajih in tako sodeluje brez
prestanja pri postavljanju temel-
jev človeške družbe. To poslanstvo
spada k njenemu bistvu. Pri tem
pa so laiki tisti, ki se najajajo v
prvih bojnih vrstah cerkvenega
življenja. Zanje je Cerkev življenjs-
ko počelo človeške družbe. Zato
morajo imeti vedno jasnejšo zavest,
da niso samo člani Cerkve,
ampak da so Cerkev, to se pravi
družba vernikov na zemlji pod
vodstvom skupnega poveljarja papeža
in škofov v edinstvi z njim. Verni-
ki so Cerkev in vsled tega so se že
od prvih početkov Cerkve z odo-
bravanjem svojih škofov družili v
posebne organizacije z ozirom na
najrazličnejše potrebe življenja. In
sv. stolica jih je vedno s pohvalo
odobravala.«

Zaključil pa je sv. oče svoj govor
s prelepo mislijo na sv. mašo, kjer se
dan za dnem zbirajo vsi verniki ok-
rog Kristusa Odrašenika. Sveta
maša postaja tako počelo edinstvi
vsega človeškega rodu v zgodovinski
povezanosti preteklosti s sedaj-
nostjo in vso bodočnostjo do sre-
čne združitve v nebeškem kralje-
stvu božjem.

Javni konzistorij

V četrtek zjutraj pa je bil javni
konzistorij v baziliki sv. Petra.
Prisostvovali so vsi diplomatski

polnoma za nič spričo velike resni-
ce, ki je nobeno pametno človeško
bitje ne more tajiti, da bo treba
namreč umreti in da bo po smrti
sodba, ki bo odločila o naši večni
sreči ali nesreči.

Vsi delajmo pokoro, grešniki in
svetniki, veliki in mali.

Pekoro naj delajo tudi krivični
voditelji narodov, katerim pravi S.
Gregorčič:

Sedaj vi narodom ste strah,
strah tudi vaš bo zmel,
bo žezlo prah, prestol bo prah,
vi boste prah, pepel!

zastopniki pri sv. stolici in mnogo
drugih odličnih osebnosti in velika
množica ljudstva. Glavna stvar pri
javnem konzistoriju je bila izročiti
rdečega kardinalskega klobuka
novim kardinalom in javna proš-
nja, naj sv. oče proglasi za svetni-
ke štiri blažene.

S tem so bile glavne slovesnosti
v Vatikanu končane. Rim pa se je
še dalje veselil z novimi kardinali,
ki so v različnih dneih vzeli v po-
sest vsak svojo cerkev, ki jim jo
je papež odkazal. Tudi druge slo-
vesnosti so priredili na čast novim
kardinalom. Posebno pomenljivo je
bilo praznovanje na Gregorijanski
univerzi v Rimu. Ta je hotela še
posebej počastiti svoje nekdanje
učence, saj je deset novih kardina-
lov študiralo na tem zavodu.

Na tej papeški univerzi študira-
jo dijaki vseh narodov. Pred vojno
je bilo l. 1938. istočasno zastopanih
42 narodnosti.

Diplomatski zbor se zahvaljuje

V ponedeljek 25. febr. so se šli
zahvaljevat sv. očetu vsi zastopni-
ki držav, ki imajo poslanstva v
Vatikanu, ker je v kardinalski zbor
poklical zastopnike toliko narodov.
Pričujoči so bili tudi vsi kardinali,
kar jih je še v Rimu. Dekan diplo-
matskega zbora portugalski po-
slanik je sv. očeta pozdravil in se
mu iskreno zahvalil za ta veliki
dokaz nadnarodnosti Cerkve. Sv.
oče je odgovoril v francoskem je-
ziku in znova priporočil vsem di-
plomatom, da vse svoje delo usme-
rijo v to, da bodo vsi narodi postali
res prava družina, kjer bo vladala
prava svoboda Cerkve in spo-
šovanje do osebnega prepričanja.
Omenil je tudi, naj oni, ker so v
tesnih stikih s propagando, poskr-
bijo, da bo ta odgovarjala resnici.
Le tako bodo delali za pravi mir in
blagostanje. Morajo pa tudi delati,
da bodo stiki in vezi med državami
vedno tesnejše, ko je vojna vse to
marsikje pretrgala.

SARAJEVO. Jugoslovanska komi-
sija za vojne zločine je vključila
devet mesecev po osvoboditvi med
vojne zločince sarajevskega kato-
liškega nadškofa dr. Ivana Šariča,
ki živi v tujini.

Gorje okrutnežem!

V prejšnjih časih so tudi najhuj-
ši trinoji dopuščali, da smejo sorod-
niki in prijatelji svoje po ječah
obiskati in jih tolažiti. Dovoljevali
so, da se smejo braniti in da so jih
drugi smeli braniti. V današnjem
propadlem človeštvu pa nedolžne
osebe kar ponoči izginejo, so v ne-
znanih krajih zaprte in skrivaj po
raznem mučenju umorjene. Ob la-
škem polomu so se mnogi naši lju-
dje in mladeniči poskrili, ker so se
bali, da bodo odvedeni v tujino na
prisilno delo, ali pa uvrščeni med
čete, ki se niso borile za sveto stvar
pravične osvoboditve. Ko jih je so-
lužnik našel brez orožja in so ga
presliti, naj jih pusti za vsako ceno
pri življenju, niso bili uslišani, tem-
več na častnikovo povelje ustreljeni.

Ne govorimo o tem, kar se je go-
dilo po taboriščih v tujini in v do-
movini, a pribijemo, da je božje
pravično oko videlo prav vse kršit-
ve postave »Ne ubijaj!« in da roka
Vsemogočnega je močna dovolj, da
se potegne za pravico. Nekatere je
božja roka dosegla že na tem sve-
tu, druge še bo, vendar končni obra-
čun pride šele v večnosti.

Bog ne želi smrti grešnika, tem-
več želi, da se spreobrne, se skesa
svojih grehov in tudi popravi, kar
se popraviti da. Gotovo pa je, da
ostane tudi po spreobrnitvi časna
kazen, bodisi na tem svetu, bodisi
v vseh.

Sramotno, vnebovpijoče zločinstvo...

Kaj, kje je Abel, tvoj brat?
Kaj si storil?
Glas krvi tvojega brata vpije z
zemljo do mene.

Zato bodi preklet na zemlji, kate-
ra je odprla svoja usta in je spre-
jela kri tvojega brata iz tvoje roke.

Tudi v naši deželi je že polno zlo-
činov, kot smo jih čitali v Črnih
bukvah. Takrat marsikdo ni mogel
verovati, da bi bil slovenski človek
takó podel, zmožen takih peklenskih
grozodejstev. Danes jih na
lastna ušesa slišimo in na lastne
oči vidimo, na lastni koži čutimo!

Mučeniške jame tuljajo!
Ne pomagajo nikaki izgovori:
glas grmi po vsem svetu o zločin-
stvih, ki grede na rovaš komu-
nizma.

Glas krvi tvojega brata vpije z
zemlje do mene.

Zadnje čase so začeli ti zločinci
odpeljavati z neprimerno drzno-
stjo, kljub zavezniški policiji, sebi
neljube osebe, posebno politike in
organizatorje.

Saj ste slišali, da so odpeljali v
decembru Martelanca in njegovu
ženo ter Martinjaka, zdaj v fe-
bruarju so pri belem dnevu odpe-
ljali, ugrabili kar sredi ulice v
Trstu Smajda. V Gorici se je kaj
podobnega tudi poskušalo.

Zdaj se širi glas, da je prišlo v
Gorico polno raznih elementov, ki
naj bi ugrabili nekatere begunce in
jih odpeljali...

To ni samo greh, ki vpije v nebo
za maščevanje, ampak je proti vsaki
civilizaciji, proti vsakemu demo-
kratičnemu mišljenju, proti najele-
mentarnejšim svoboščinam člove-
ške osebe. Kdor to dela, kdor to
podpira, kdor to opravičuje, ni vreden
imena človeka, najmanj pa
kulturnega in narodnega človeka.
Tak spada med tigre in volkove,
med zveri! Tak kliče sebi in svojim
— najhujše božje prekletstvo! Za-
stojni gradite z zločini!

V imenu krščanske morale, v i-
menu javne vesti, v imenu člove-
čanstva najenergičnejše dvigamo
glas pred vsem svetom zoper tako
nasilstva in rotimo zavezniško o-
blast, ki ima v naši deželi nalogo in
dolžnost, skrbeti za red in varnost,
da z energičnimi odredbami spa-
metuje zaslepljene nasilneže, one-
mogoči njih rovarjenje ter zavaru-
je in zagotovi mir in red prebival-
stvu.

Tudi v Romuniji...

Vodja liberalne stranke Bratianu
je prvič govoril pred veliko mno-
žico. Jasno je povedal, da v deželi
ne sme vladati le ena stranka. Ko-
munistična stranka, ki zdaj vlada,
je rekel Bratianu, se je pokazalo,
da le razdira in ruši in bo pripel-
jala deželo v popoln propad. Komu-
nizem je zmogel le to, da je uvedel
diktaturo, hujšo kot so bile vse
prejšnje.

Zivela svoboda!

Prišlo nam je novo poročilo o
svobodi, ki jo uživajo poštene Slo-
venci celo v coni A. Nekega g. ka-
plana in njegovoga spremljevalca
so somišljeniki »Soškega tednika«
obhili z gnojnico in g. kaplana so
povrhu nekje še oklofutali. Svobo-
da se kaže tudi v tem, da hočejo ko-
munisti s surovim vpitjem prepre-
čiti zgolj narodne veselice, kakor
pr. v Ročinju.

Duhovna obnova za dekleta
se bo vršila v petek 8. marca ob
6.15 zvečer v zavodu Notre Dame in
naslednji dan zjutraj ob 7. uri.

OKNO V SVET

Zasedanje ZN je končano in delegati so odšli v razne države, da poročajo svojim vladam o uspehih in neuspehih tega zasedanja. Odmevi se bodo kmalu slišali. V angleški spodnji zbornici se je 21. febr. začela zunanje-politična razprava, pri kateri so pretresali dogodke iz zasedanja ZN. Zunanji minister je objasnjal razmerje med Britanijo in Rusijo ter izjavil, da je pripravljen podaljšati prijateljsko zvezo med obema državama od dvajset na petdeset let, ako Rusija to želi; potrebno pa je v ta namen medsebojno zaupanje obeh vlad.

Govoril je tudi precej na široko o Italiji in njenih mejah z Jugoslavijo. Trdil je, da se je načelo narodnostne meje med obema državama preveč zaostri in da je po njegovem mnenju treba pri določitvi meja upoštevati tudi gospodarske potrebe obeh držav. Vodne in električne sile so na italijanskem ozemlju — zlasti na Tirolskem, — na jugoslovanskem ozemlju pa se nabajajo rudniški boksiti in premogovniki. Eno in drugo se dopolnjuje. Zato je vprašal kot praktičen Anglež trgovce: Zakaj bi se ne mogle usnoviti mešane družbe ali pa gospodarski sporazum, da bi obe državi lahko izkoriščali te industrije in rudnike? Začrtanje narodnostne meje bi ne smelo pomeniti narodove revščine, ker narod želi imeti dom, hrano, razsvetljavo, prosto trgovino in živeti v blagostanju. (To je vse res, a g. Bevin gotovo ni pozabil, da tako majhen narod kot smo Slovenci in Hrvatje želi tudi združenja in osvoboditve od vsakega nasilja, da se bo mogel kulturno razvijati, in da bi bilo vsako rezanje našega narodnostnega telesa po tej vojni še krivičnejše, kot je bilo ono iz leta 1919.)

Iz vsega tega vidimo, da imajo veseli, ki nam bodo končno določale meje, na naše spore in zahteve precej drugačen pogled, kakor ga imamo mi tu, in da bodo gospodarske prilike te naše deželice — ki tvori prehod z zahoda na vzhod — igralo veliko vlogo pri mirovnih pogajanjih z Italijo.

Ker bi na vsak način radi prepričali, da bi mirovna pogodba z Italijo privedla do nasprotij in do novega konflikta, se ne marajo prenašati in je ravno 21. II. prišel iz Pariza glas, da bodo odgodili mirovno konferenco, ki se je imela začeti 1. maja, in sicer zaradi počasnega napredovanja pogajanj. Saj še napovedana in toliko pričakovana komisija ni odšla do danes, ko to pišemo, niti iz Londona.

Bevin je pri zunanje-politični debati tudi rekel, da Rusija sicer gleda po strani zvezo zahodnih držav v Evropi, a kakor Rusija želi, da bi bili sovjetski sosedje sovjetski prijatelji, tako želi Britanija, da bodo britanski sosedje na evropski celini britanski prijatelji.

RUSIJA je ukinila nakaznice živil za svoje državljane. Zato je pa pozivajo še toliko bolj nujno, naj pomaga stradalocemu prebivalstvu v Indiji.

V Moskvi so začeli po dolgih letih predstavljati v gledališčih tudi igre zapadnih pisateljev, zlasti angleških.

JUGOSLAVIJA. Na Hrvaškem so začeli s pogozdovanjem upuščenih predelov starih gozdnih nasadov. Računajo, da je bilo samo v tej deželi uničenih 40 odstotkov gozdov. Sodelovala bo pri pogozdovanju zlasti mladina.

Ker je Jugoslavija načela pri ZN vprašanje poljskih čet v Italiji, je Anglija izročila ZN spomenico, v kateri Bevin ugotavlja, da so se te čete borile z zavezniki po celi Italiji in da jih Anglija zato ne more prenesti usodi. Pozvani bodo, da se vrnejo na Poljsko tisti izmed njih, ki bodo sami hoteli, ker je Poljska Bevinu zagotovila, da jih bo sprejela kot enakopravne državljane.

Glede jugoslovanskih beguncev v naših krajih je g. Bowman pred svojim odhodom na dopust izjavil, da se lahko vrnejo v Jugoslavijo, če želijo; ako pa ne marajo, je možno, da jih pošljejo v notranjost Italije, kjer bodo dobili od UNRRE stanovanje in hrano.

Dr. Milan Bartos, univerzitetni profesor, je imenovan za načelnika jugoslovanske delegacije za vojno

odškodnino pri medzavezniški komisiji v Bruslju.

Rečna plovba po Donavi in Savi je bila vsled vojske zelo okrnjena. Od 1609 ladij je ostalo Jugoslaviji samo 71 enot. Zdaj hitijo nadomeščati škodo z novimi ladjami in z dviganjem potopljenih.

V Beogradu je še 4000 nepismenih žena in dekle. Tudi zanje bodo otvorili posebne tečaje, da se priučijo branju in pisanju.

V Trstu je bil obsojen Mihael Kocina, ki je 1. 1944. obsodil Franceta Sinkoveca na 22 let in 8 mesecev ječe.

POLJSKA. Zaradi poljskih čet v Italiji je odšel iz Rima poljski poslanik Stanislav Kot. Prej pa je še sprejel v slavnostni avdijenci novega poljskega kardinala kneza Adama Sapieho, krakovskega nadškofa.

Kmečka stranka je odklonila skupno listo s komunisti in socialisti.

LONDON. Končno je bil dosežen sporazum o točkah, na katere naj bi odgovorila medzavezniška razmejitvena komisija, ki ima priti v naše obmejne kraje. Pa nastale so nove težkoče za njen odhod, ker Rusija želi, da bi ta komisija pregledala samo preprosto ozemlje, medtem ko Anglija vztraja na tem, da komisija razširi svoje poizvedovanje na širšo okolico teh krajev. Ko bo še ta ovira premagana, bo mogla komisija odpotovati.

Kitajska nas uči

Maršal Čang-kajšek je imel ob japonski predaji govor, ki je v njem dejal tudi sledeče: »Mojega duha vodijo besede Kristusove: Ne stori drugim tega, kar sam nočeš, da bi drugi tebi storili«, in »Odpusti svojemu sovražniku«. Mi nismo nikoli nehali poudarjati, da je naš sovražnik edinole japonski militarizem. Mi nismo nikoli sovražili japonskega naroda. Sedaj, ko je sovražnik premagan, se moramo držati pogojev premirja in ne smemo imeti niti najmanjše želje po maščevanju nad japonskim narodom, ki je nedolžen.

Naši prijatelji zavezniki in naši narodnjaki naj vedo, da mir, ki se pribori z orožjem, ni zmeraj začetek trajnega mira...

JAPONSKA menjuje sedaj stari denar za novega. Del cesarjeve palače bodo odprli za dostop ljudstvu. Japonska cesarica se je tudi demokratizirala in je začela obiskovati bolnike po bolnišnicah. Iz šol čistijo učitelje, ki so še polni diktatorskega duha.

KOREJA. Ameriški vojaški poveljnik je prepovedal ruskim časniki vstop na ameriško zasedbeno področje za toliko časa dokler bodo Rusi zabranjevali ameriškim časnikiarjem dostop v severno Korejo, ki je pod rusko zasedbo.

BENTKE. Spominskemu kipu Karla Goldoni-ja so neznanec odnesli palico, na Tirolskem pa so poškodovali kip Andreja Hofer-ja. Politična in narodna nestrpnost nima mej.

TRST. Kmetijski oddelek pri ZVU sporoča, naj prebivalstvo naznani zaloge, četudi majhne, bodoče žice, ki se bo rabila pri delih za pogozdovanje.

Lastnikom iz pasu B ni dovoljena pašnja živine v pasu A. Do 28. II. mora biti taka živina prepeljana nazaj v pas B, sicer je bodo 5% zaplenili.

Do 28. II. morata biti oddana v skupno zalogo pšenica in turšičica, kakor to zahteva oddajni zakon. Po proteklem roku bo zapadel globi 5000 lir vsak neoddan stot turšičice in 8000 lir vsak neoddan stot pšenice.

ZVU — sporoča upokojencem veselo vest, da jim bo zvišana pokojnina, in sicer z veljavo od 1. julija 1945 dalje.

BEograd. V Beograd je prispele predstavništvo ruskega patriarha Alekseja, da bi obiskalo srbsko pravoslavno cerkev. V odposlanstvu sta pravoslavni škof Sergej iz Kirovgrada in Odese in patriarhov osebni tajnik. Obiskala sta škofa slovenskega škofa Josipa, kateremu sta poklonila dragoceno mitro, darilo patriarha Alekseja iz Moskve.

SPANIJA. V Madridu demonstrirajo dijaki vseh šol proti profesorjem, ki so poslali vdanostno izjavo Don Juani, pretendentu na španski prestol. In gen. Franko zahteva od Portugalske, da prepove nadaljnje bivanje Don Juana v svoji državi.

BELGIJA. Pri volitvah so zmagali katoličani z nad polovico poslancev. Vendar jih imajo premalo, da bi mogli vladati brez pomoči socialistov. Vlada je podala ostavko.

GENOVA. Norveški parnik »Braga« je pripeljal prvo pošiljko znane ribe polenovke (v naših krajih imenovana štokviž). Namenjena je deloma Italiji, deloma severnejšim deželam.

PALERMO. Orožniki so ujeli 37 letnega Sante Mazzota, enega izmed poglavarjev gibanja za samostojnost Sicilije.

BOMBAY. Na nekaj angleških vojnih ladjah so se uprli indijski mornarji baže zaradi slabše hrane in plače. Prišlo je do neredov in streljanja, a so se na prigovarjanje oblasti zopet umirili in odložili orožje v upanju, da bodo njih pravičene pritožbe upoštevane.

V PALESTINI so še vedno nemiri od strani judovskih »borcev za svobodo«. Te dni so jim Angleži našli skrit oddajni radio.

KITAJSKA. Čungkiški dijaki demonstrirajo proti Rusiji za svobodno Mandžurijo.

Sin Čang-kaj-šeka je odšel v Moskvo k novim pogajanjem za odklic ruskih čet iz Mandžurije.

Zgraditi se mora nov svetovni red, ki bo slonel na temelju ljubezni, ki jo je Kristus oznanjal. Zaradi tega jaz iz srea molim Kristusa, kneza mira.

To so besede, ki donijo iz daljne kitajske dežele. Iz naše domovine pa slišimo vse drugačne glasove: sovražstvo in maščevanje se označujata, smrt služi za pozdrav, ljudska sodišča sodijo brez usmiljenja, častne brate. Gradi se novi red, toda brez Kristusa, ki so ga pogнали iz javnosti.

Svoje rane, pohabljenе ude, mrtvece razkazujejo tako, kakor delajo berači na božjih poteh v upanju, da bodo ganili usmiljena srea pobožnih romarjev. Hočejo, da bi človeška srea še bolj vzplamtela v sovražstvu. Vlada v Čungkingu pa je ob kencu vojne izdala ukaz, da se ne smejo predvajati nobene dokumentacije, filmi in fotografije o grozodejstvih, ki jih je povzročil premagani sovražnik v času vojne. To pa ravno zato, da bi se ne netilo sovražstvo in ne gojilo maščevanje v kitajskem ljudstvu. V Evropi in Ameriki pa prirejajo novodobni pogumni filme, razstave in predavanja o tem, kar je sovražnik zagrešil. Kako daleč smo za naravno še nepokvarjenimi Kitajci, ki so prišli do njih šele prvi glasovi o Kristusovem evangeliju ljubezni.

Goriška rojaka obsojena v Ljubljani

Okrožno ljudsko sodišče je obsodilo inž. Josipa Rustja, dobro znane našega kmetijskega strokovnjaka in pisatelja, na 3 leta odvzema svobode s prisilnim delom in 3 leta izgube drž. pravice, ker da je bil Mihajlovič-ev pristaša. Ta reč nam še ni popolnoma jasna.

Pisatelja-pesnika dr. Jožo Lovrenčiča je pa obsodilo na 2 leti odvzema svobode in izgube drž. pravice, ker da je prostovoljno prevzel vodstvo slov. gimnazije v Gorici, ki je imela namen razbijati narodno enotnost na Primorskem, ker se je literarno udejstvoval kljub ukaznemu kulturnemu molku in ker je pisal v »Goriški list«.

Ali so bili to tako hudi grehi, če se je dolgo zatiranim Slovincem nudila slovenska beseda in je Gorica dobila spet malo bolj slovensko lice? Če bi bil kulturni molk trajal le 14 dni ali kak mesec, naj bi že bilo — a prepovej slavčku, da mora molčati cela leta, dokler se bo tebi zljubilo! Ali so v hribih molčali? Ali niso pisali, pesnikovali i. t. d. Ali je tudi slovenska beseda partizanski monopol? Gorje vsem ljudem, če bi bila božja pravičnost taka!

Soškemu tedniku v album

na njegov napad z dne 23. februarja:

1.) Glede terorja in diktature v Jugoslaviji naj blagovoli prečitati naš članek v št. 9. — Diktaturo potrjuje nehoti tudi »Rad«, organ Jedinostvenih sindikata v Beogradu, v svojem uvodniku z dne 20. II. t. l. V prvem stolpcu je napisal, da je »potom zakona bilo omogočeno, da se (pri volitvah sindikalnih poverjenikov) v jednom poduzeću pojavi više kandidatih lista« a v 2. stolpcu istega uvodnika se huduje nad veliko kršitvijo discipline »da so se v nekim naročito gradskim saobračajnim poduzećima pojavili pojedinci, koji su tražili postavljenje odvojenih kandidatskih lista« — in poziva delavce, naj obrnejo na take »lumpenproletarce« vso potrebno pozornost.

Ali ni to uganka? Nje rešitev je samo v znamenju diktature K. P. 2.) Glede razpoloženja naroda in duhovnikov od sedanjega režima v Jugoslaviji odgovorjamo:

Največ navdušenja za tamkajšnje diktaturo je v pasu A (pa tudi ne povsod), manjše in že zelo stremenje je v pasu B, zelo nizko pa stoji vzhodno od Postojne. Svobodni so tam le oni, ki so pri polnih jaslih. — Ne verujete? Hočete, naj vam povemo svoje viře? Menda niste toliko naivni, da bi od nas zahtevali, naj postanemo izdajalci?! — Tudi v Italiji so bile povsod zastave, ovacije, množični vziki: »Duce! Duce!«, koder se je diktator ali kdo njegovih pojavil. — Koliko je bilo vse to vredno? V hipu se je vse navdušenje splahnulo! Je to pač nujna tragika vsake diktature.

3.) Sv. oče je poslal v Beograd odpravnika poslov beograjske nunciature in ne »poslanika«. S tem Vatikan priznava, da so v Jugoslaviji še katoličani in jim skuša po svojih močeh pomagati. S tem sv. stolica nikakor ni odobrila tamkajšnjega diktatorskega režima, kakor ni nikdar odobrvala nacističnega, dasi je imela v Berlinu svojega nuncijsa in je Pij XI. napisal proti nacizmu prav ostro encikliko »Mit brennender Sorge«. Pij XI. je bil sploh največji nasprotnik vsake diktature. To bi moral pisec dobro vedeti!

Domače novice

Oglas št. 28

Vsakrščen koli znak, opozorilo, napis ali slika kakršnega koli značaja je prepovedano napraviti na poslopja ali druge prostore, na zidove, ograje ali zunanje stene hiš, dvorišč (ali na tlak, ki pripada, ali ki je v bližini teh poslopj), ki so zasedena ali zasežena od zaveznikiških sil ali od Zavezniške vojaške uprave. Prav tako tudi na ceste na deželi, na mestnih ulicah ali na tlaku, na ozemlju, ki je pod upravo Zavezniške vojaške uprave, brez njenega dovoljenja.

Prepovedano je delati kakrščen koli znak, obvestilo, napis ali sliko kakršnega koli značaja na cerkve, svetišča, muzeje, gledališča, bančne zavode, šole ali na druga poslopja, namenjena verskim obredom ali učenju, na poslopja javnih ali občinskih ustanov, na zasebno lastnino, na zidove, ograje, zunanje zidove hiš, dvorišč, ki pripadajo ali ki so v bližini teh lastnin, kakor tudi na kakršno koli zgradbo, ki je vidna javnosti, brez pisanega dovoljenja lastnikov ali najemnikov.

Kdor koli izvrši eno izmed opisanih dejanj, ali ki da pobudo, ali ki pomaga pri izvršitvi teh dejanj, bo kaznovan, kot če bi dejanje izvršil.

Vsak poizkus izvršiti dejanje, ki ga predvideva odredba, predstavlja prekršitev zakona in bo kaznovan, kot bi to dejanje bilo izvršeno.

Postne pridige na Travniku

Kot pretekla leta bodo tudi letos v cerkvi sv. Ignacija na Travniku v Gorici postne pridige za slovenske vernike, in sicer vsak petek ob 8. uri zvečer.

Obvestilo

Mestno županstvo poziva meščane, naj ne delajo škode po mestnih nasadih.

Z drugimi besedami: eno je priznati, da je pekel, drugo je pekel odobravati, češ da je tam dobro in da je zaželen.

Na istem stališču stoji tudi »Slovenski Primorec« in skuša po svojih močeh pripomoči, da se Jugoslavija demokratizira. Zaradi tega nismo bolj papeški kot papež. Več žake, gospodje!

4.) Buttò Janez (ne Franc) spada v napad na nas kot ženski klobuk na moško glavo. Če ta gospod ni nič drugega povedal, kakor to, da je »treba dati cesarju, kar je cesarjevega«, je govoril pravilno, prav po evangeliju, ako ni istočasno trdil, da Bogu ne smemo dati, kar je božjega. — Ko se bodo »Soški tednik« in z njim vsi njegovi tovariši v Jugoslaviji odločili, da dajo Bogu prav vse, kar mu gre, bodo kar čez noč spoznali, da so se z nami prav brez vsega pametnega razloga prepirali. Zlo je bil fašizem, zlo je komunizem. Kadar dobila oblast v državi — po božjem pripuščanju v kazni ljudstva — sta vršila božje volje. Tedaj velja za nju tudi Jezusov nauk: Dajte cesarju, kar je cesarjevega — t. j. kar po božji postavi sme zahtevati od svojih podložnikov.

Je pa dolžnost katoličanov, da se z vsemi dovoljenimi sredstvi upirajo, da bi taki »cesarji« zavladali nad katoliškimi deželami.

5.) Koliko in kateri duhovniki so nam dali pooblastilo, da v njih imenu govorimo, bomo povedali pisec Soškega tednika, ki se najbrž vrta okrog kake duhovniške suknje, ko bo v naši deželi zavladal duh prave svobode, ko ne bodo več tedaj od župnišča do župnišča agitatorji, terjajoč podpise na razne politične spomenice z grožnjo: »Ako no podpisate, veste, kaj čaka izdajalce« — ko ne bodo več po mitingih lagali, kaj je ta ali oni župnik »političnega« pridigal ali celo molil in ga javno imenovali izdajalec. Takrat pa nas ne bo nihče več spraševal, ker bo sram vse tiste, ki so terorizirali krščansko čredo in nje-ne pastirje.

Za danes naj se člankar zadovolji, če mu povemo, da lahko na prestih svojih rok prešteje vse duhovnike v deželi, ki niso z nami okrog »Slovenskega Primorca« enih misli in načel.

Beseda slovenska

Slovensko mladinsko gledališče v Gorici nam je 24. 2. nudilo lepe stvari; nekatere so bile podane prav umetniško. Predvsem sta bila dobro, izvrstno podana oba prizora iz »Veronike Deseniške« in »Hermana Celjskega«. Več nismo mogli zahtevati in pričakovati.

Očaral nas je melodram: »Uvod h Krstu pri Savici«. Klavir solo je bil mojstrski. Lepe so bile recitacije: Cankarjeva »Skodelica kave«, Tavčarjev »Moj sin« in Lovrenčičev »Oče naš«.

Bučen smeh — želi prizorčki: »Mehanična brivnica«, »Krvavelj pripoveduje« in »Dijak na poti v paradiz«.

Kvartet je zapel nekaj lepih narodnih pesmi.

Program je bil pester, srečno izbran, brez dolgočasnih odmorov, scenerija zelo posrečena. — Udeležba je bila tako velika, da mnogi niso mogli priti v dvorano.

Da ne bo razburjenja

Slovenska kolonija v Kairu in Aleksandriji je po neki šolski sestri iz Tomaja, ki se je vrnila od tam, poslala več zavojev za svojeje v Primorju.

Sestra je že prišla z osebnim parnikom. Zavoji so pa ostali še v Egiptu in bodo odposlani ob prvi priliki, ko pride kak tovorni parnik UNRRE v Trst.

Darovi:

Iz Štandreža N. N. 300, N. N. za K. 100, breginjski somišljeniki 1000, s Krasa 200, Slovenka iz Srpenice 200, N. N. z željo, da bi se list razširil 200, iz Medane N. N. 500, željni resnice — z Banjšič 150, dobre duše iz Zalošč 300, N. N. Marijino Celje 100, Bog plačaj!

Odgovorni urednik msgr. ALOJZI NOVAK
Tiskano z dovoljenjem A. I. S.
Tisk. G. Lucchi — Gorica